

Sammanfattning av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt till lagar om ändring av vissa lagar som gäller registerförvaltningen

Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts inom ramen för ett sammanslagningsprojekt. I detta sammanhang bereddes sådana lagstiftningsändringar som den förestående organisationsreformen förutsätter och sådana ändringar rörande materiella frågor som har ett väsentligt samband med reformen. På grund av den strama beredningstidtabellen var det emellertid inte möjligt att bereda alla tekniska lagstiftningsändringar redan före remissbehandlingen. Medan remissbehandlingen pågår bereds lagändringar som gäller enbart

- ändring av organisationsnamnet
- slopande av regleringen om magistraternas regionala behörighet
- fogande av omnämmanden av Statens ämbetsverk på Åland till bestämmelser där det har hänvisats endast till magistraten medan Statens ämbetsverk på Åland har skött uppgiften med stöd av 3 § 2 mom. i lagen om registerförvaltningen

Remissbehandlingen omfattar författningsförslag som gäller utfärdande av nya lagar, har ett väsentligt samband med organisationsreformen eller myndigheternas behandling av uppgifter eller innehåller även andra ändringar än sådana som är strikt tekniska. I en bilaga till begäran om utlåtande (Bilaga 2) beskrivs i korthet behoven i fråga om de lagändringar som kommer att beredas medan remissbehandlingen pågår.

De förslag i propositionen som gäller informationshantering och inte har något direkt samband med organisationsreformen har beretts vid finansministeriet. Beredningen har dock skett parallellt med beredningen av organisationsreformen.

En av bilagorna till begäran om utlåtande (Bilaga 3) är ett utkast till en förordning av statsrådet om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Det är meningen att den egentliga remissbehandlingen av förordningen ska försiggå längre fram; i detta skede är avsikten att utkastet ska ge en samlad bild av regleringen om organisationen.

Organisationsreformens huvudsakliga innehåll

Avsikten är att genom propositionen genomföra en omorganisering där de uppgifter som Befolkningsregistercentralen, magistraterna och enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland sköter sammanförs till en ny helhet. Lagstiftningstekniskt sett ändras Befolkningsregistercentralens namn till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, och en ny organisationslag som gäller myndigheten stiftas. På samma gång föreskrivs det att uppgifterna vid de nuvarande magistraterna och vid enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland överförs till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Genom den föreslagna lag där det föreskrivs om myndighetens ställning och verksamhet upphävs också bl.a. den gällande lagen om registerförvaltningen, som Befolkningsregistercentralens och magistraternas ställning som statliga myndigheter grundar sig på. Verksamheten vid enheten för styrning och utveckling av magistraterna baserar sig på lagen om regionförvaltningsverken, som i sin tur föreslås bli upphävd som en del av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter. I och med att lagen om registerförvaltningen upphävs fogas bestämmelser om Statens ämbetsverk på Ålands behörighet till de lagar där myndighetens uppgifter regleras. I princip förblir emellertid Statens ämbetsverk på Ålands ställning och uppgifter oförändrade, och propositionen har inte några konsekvenser för Ålands självstyre. Det är meningen att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska inleda sin verksamhet vid ingången av 2020.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer att vara en riksomfattande myndighet inom finansministeriets förvaltningsområde och höra till den statliga centralförvaltningen. Det är meningen att myndigheten ska vara en så kallad chefsmyndighet. Generaldirektören föreslås ha allmän befogenhet att avgöra ärenden, om det inte föreskrivs att de ska avgöras av någon annan tjänsteman. Generaldirektören får besluta om myndighetens organisation och om den övriga organisationen av den interna förvaltningen. I arbetsordningen ska det bestämmas om myndighetens organisation, ordnandet av förvaltningen och funktionerna, beredningen och avgörandet av ärenden samt verksamhetsställena och var verksamheten ska vara placerad. Enligt förslaget får generaldirektören i arbetsordningen också bestämma om myndighetens övriga angelägenheter.

Myndighetens verksamhetsidé är att främja digitaliseringen i samhället, trygga uppgifternas tillgänglighet och tillhandahålla tjänster med avseende på händelser i kundernas liv. Till myndigheten

koncentreras uppgifter som anknyter till främjande av digitaliseringen och informations säkerheten, användarstöd för tjänsterna, utvecklande av datalager, informationstjänster, verifiering och certifiering av handlingar och elektroniska identiteter, registrering och styrkande av händelser i livet samt rättsskyddstjänster. I lagen om myndigheten föreslås bestämmelser på ett allmänt plan om myndighetens uppgifter. Bestämmelser om uppgifterna och det mer detaljerade innehållet i dem finns i huvudsak i specifik materiell lagstiftning. En del av myndighetens uppgifter bygger på lagstiftning inom justitieministeriets förvaltningsområde. För dessa uppgifters vidkommande samarbetar finansministeriet och justitieministeriet när det gäller att styra myndigheten. Bestämmelser om styrningens innehåll och styrningsförfaranden får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Uppgifterna och deras exaktare innehåll bestäms i huvudsak på basis av uttrycklig materiell lagstiftning.

Omorganiseringens syfte

Syftet med reformen är att genomföra regeringens princip att behörigheten inom statens förvaltningsuppdrag ska vara nationell även när uppdragen kräver regional eller lokal närvaro. Målet är att den nya myndigheten ska tillämpa nationellt enhetliga verksamhetssätt och att dess avgörandepraxis ska vara nationellt enhetlig. Uppgifterna bör både ledas och skötas centralt, samtidigt som det bör ses till att tjänsterna är regionalt tillgängliga. Avsikten med att omstöpa magistraternas verksamhet så att den blir nationell och sammanföra de uppgifter som magistraterna, Befolkningsregistercentralen och enheten för styrning och utveckling av magistraterna nu sköter är också att förbättra verksamhetens produktivitet. De föreslagna ändringarna är nödvändiga för uppnående av produktivitetmålet 0,5 procent som anges i planen för de offentliga finanserna 2019–2022 och gäller från och med 2020. Ett ytterligare syfte med reformen är att främja utvecklingen av kundorienterad verksamhet inom både magistraternas och Befolkningsregistercentralens nuvarande uppgiftsområden. Det gäller i synnerhet att främja den offentliga förvaltningens e-tjänster och utveckla den offentliga förvaltningens samarbete inom kundservice. Förhoppningsvis kommer den nya myndigheten att kunna främja digitaliseringen av verksamheten i ett snabbt tempo.

Omorganiseringens konsekvenser

Kostnaderna för projektet för sammanslagning av Befolkningsregistercentralen, magistraterna och enheten för styrning och utveckling av magistraterna uppskattas vara totalt ca 2,8 miljoner euro

under åren 2018–2020. Merparten av kostnaderna (ca 1,8 miljoner euro) hänför sig till att informationssystem och programvaror integreras eller förnyas.

Personalen vid magistraterna och vid enheten för styrning och utveckling av magistraterna överförs tillsammans med uppgifterna till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överförs också från NTM-centralernas och TE-byråernas utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA-centret) två tjänstemän som sköter uppgifter med anknytning till magistraternas informationsteknik och upprätthållandet av e-tjänster. Befolkningsregistercentralens personal stannar inom den organisation som nu går under namnet Befolkningsregistercentralen och byter namn till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, och chefen för centralen blir chef för myndigheten. När lagen om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata träder i kraft ändras tjänstebeteckningen från överdirektör för Befolkningsregistercentralen till generaldirektör för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. För Befolkningsregistercentralens del är det inte fråga om att vare sig uppgifterna eller personalen överförs, utan om att centralen byter namn och dess funktioner omorganiserar.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer att ha totalt omkring 775 anställda. Av dem är uppskattningsvis 200 tjänstemän vid den nuvarande Befolkningsregistercentralen. Från magistraterna överförs 562 personer, från enheten för styrning och utveckling av magistraterna överförs 13 och från KEHA-centret överförs 2 personer. Enligt propositionen eftersträvas inga direkta personalminskningar genom omorganiseringen. I huvudsak kommer personalen att fortsätta i sina tidigare uppgifter. I och med att funktionerna omorganiserar kan de anställdas arbetsbeskrivningar och arbetsroller emellertid genomgå förändringar.

I myndighetens arbetsordning ska det bestämmas om hur myndigheten är organiserad och var verksamhetsställena ska finnas. Det är meningen att uppgifterna ska skötas vid många verksamhetsställen runtom i landet. Att uppgifterna sammanförs och verksamheten blir nationell betyder inte att uppgifterna ska koncentreras till endast ett fysiskt verksamhetsställe. Digitaliseringen av myndighetens funktioner tillhandahåller förutsättningar för att decentralisera funktionerna så att de blir tillgängliga också annanstans än i tillväxtcentra. Ändringen har inga direkta konsekvenser för de sammangående myndigheternas nuvarande antal verksamhetsställen och deras placering. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer att ha ett heltäckande servicenät, som garanterar att tjänsterna är tillgängliga på ett enhetligt sätt runtom i Finland. I fortsättningen kan man inleda ären-

den vid vilken som helst av enheterna inom den riksomfattande Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Till sin rättsliga ställning är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en riksomfattande myndighet som klassas som en centralförvaltningsmyndighet, och därmed är den tvåspråkig i överensstämmelse med 6 § 1 mom. 2 punkten i språklagen. Myndigheten ska sköta sina uppgifter på båda nationalspråken i enlighet med grundlagen och språklagen, och vid alla dess verksamhetsställen ska de skyldigheter som språklagen ålägger tvåspråkiga statliga myndigheter fullgöras. I propositionen ingår också ett förslag till ändring av 2 § i samiska språklagen; genom det läggs Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata till bland de myndigheter som samiska språklagen tillämpas på. Dessutom föreslås det att 27 § i samiska språklagen ändras så, att det vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inom samernas hembygdsområde kan finnas ett biträde för samiskspråkiga.

Genom förordning av statsrådet får det med stöd av ett bemyndigande i 8 § 4 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) utfärdas bestämmelser om behörighetsvillkor för tjänster vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, och med stöd av bemyndiganden i 6 § 3 och 4 mom. i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) får det utfärdas bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper. Det är meningen att examenskrav ska föreskrivas i fråga om häradsskrivare och att, i syfte att trygga de språkliga rättigheterna, behörighetskrav som gäller språkkunskaperna ska föreskrivas i fråga om ett tillräckligt antal häradsskrivare och andra tjänstemän vid myndigheten.

Annan reglering om register och informationshantering

Propositionen innehåller också sådana förslag till ändringar i lagstiftningen om register som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för som inte följer direkt av omorganiseringen, men som det är ändamålsenligt att genomföra i detta sammanhang. Regleringen om personregister som magistraterna, Befolkningsregistercentralen och Statens ämbetsverk på Åland för föreslås bli samlad, med undantag för befolkningsdatasystemet, i den nya lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. I propositionen föreslås också preciseringar av frågor kring personuppgiftsansvaret i samband med behandlingen av personuppgifter, och även ändringar som följer av dataskyddsförordningen föreslås. I lagen om befolkningsdatasystemet och Be-

folkningsregistercentralens certifikattjänster föreslås ändringar som följer av dels lagen om informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, dels praktiska behov.

För närvarande innehåller lagstiftningen om magistraterna och Befolkningsregistercentralen ett stort antal bestämmelser om gemensamt registeransvar. Hur pass ändamålsenlig denna reglering är blir föremål för översyn med avseende på både förändringarna i organisationsstrukturen och dataskyddsförordningen. Enligt förslaget till ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och den nya lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i fortsättningen ensam vara personuppgiftsansvarig för alla dessa register. Statens ämbetsverk på Åland kommer även i fortsättningen att sköta administrativa uppgifter med anknytning till dessa register, men anses inte vara en personuppgiftsansvarig som avses i dataskyddsförordningen. Statens ämbetsverk på Åland fungerar som en självständig myndighet med stöd av sin lagstadgade behörighet. Inom ramen för denna roll fattar Statens ämbetsverk på Åland också självständiga förvaltningsbeslut om registrering och utlämnande av uppgifter. Den nuvarande författningsstrukturen är mångtydig och kan ge upphov till oklarheter kring t.ex. vilken instans som svarar för att den registrerades rättigheter tillgodoses.

På samma gång slopas i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster bestämmelsen om kommunernas avtalsbaserade ansvar för registerföring. Avtalen i fråga upphör automatiskt att gälla när lagändringen träder i kraft, och i fortsättningen ska alla kommuner meddela uppgifter direkt med stöd av lag. Avsikten är inte att genom ändringen begränsa de anmälningsverktyg som de nuvarande registerförande kommunerna förfogar över, i stället får alla kommuner tillgång till ett motsvarande enhetligt servicegränssnitt för upprätthållande av byggnadsuppgifterna.

Enligt propositionen ska regleringen om personregister, med undantag för befolkningsdatasystemet, samlas i den nya lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Lagen om vissa personregister vid magistraterna upphävs. Att samla regleringen är befogat med avseende på ambitionen att förenhetliga behandlingen av uppgifter och principen att regleringen bör vara överskådlig. Samtidigt ses regleringen över så att bestämmelserna om behandlingens syfte, uppgiftsinnehållet och utlämnande av uppgifter bättre motsvarar kraven i dataskyddsförordningen och de krav som den praktiska verksamheten ställer.

Finansministeriet tillsatte 17.11.2016 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda behoven av att utveckla lagstiftningen om informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen. På basis av arbetsgruppens arbete bereder finansministeriet en proposition med förslag till en allmän lag om informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen. Det är meningen att den parallella och differentierade speciallagstiftningen om informationshantering i princip ska kunna samlas i den nya lagen. Bestämmelserna i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster behöver bedömas i förhållande till lagen om informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen till den del den nuvarande regleringen strider mot eller överlappar den. I propositionen förbereder man sig för de ändringar som reformen av informationshanteringen väntas leda till, så att en del av regleringsändringarna och de ändringar som gäller verksamhetssätten företas parallellt med organisationsreformen. De ändringar som föreslås i propositionen gäller särskilt regleringen om bevarande av handlingar, handlingssekretess, utlämnande av handlingar, sätten för utlämnande av uppgifter samt skyddet av uppgifter.

Lagen om hemkommun föreslås bli ändrad så, att också flyttningar mellan kommuner kan registreras direkt på basis av anmälan. Enligt gällande lag kan flyttningar registreras direkt på basis av anmälan bara om flyttningen sker inom kommunen. Målet är att öka graden av automatisering vid behandlingen av flyttningsanmälningar.